

PEMPAL TCOP radionica

INTERNA FINANSIJSKA KONTROLA SLUČAJ BUGARSKE

Kijev, April 2013.

Istorijat

2000-2005.

- Interni revizori vrše reviziju i propisuju sankcije
- Odgovorni i direktoru PIFCA i direktoru organizacije
- Centralizovana interna revizija
- FMCS (Sistem finansijskog upravljanja i kontrole) i pravila odgovornosti rukovodstva - nedovoljni da donesu poboljšanje i razvoj

2005-2006.

- Novi zakonodavni okvir
- Decentralizacija interne revizije u javnom sektoru
- Uspostavljanje centralnih jedinica za harmonizaciju za FMC (kontrola finansijskog upravljanja) i internu reviziju
- Podela između funkcija inspekcije i revizije

Ministarstvo finansija

2

Zakonodavni okvir i metodologija

- FMC u zakonu o javnom sektoru
- Uredba o formatu, sadržaju, procedurama i rokovima za predstavljanje informacija
- Metodološke smernice o komponentama FMC
- Instrukcije za sprovođenje odgovornosti rukovodstva u organizacijama u javnom sektoru
- Instrukcije za sprovođenje ex-ante kontrole
- Smernice za uvođenje upravljanja rizikom u organizacije u javnom sektoru
- Godišnji upitnici i izveštaj o stanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole

Ministarstvo finansija

3

Osnovne definicije

Finansijsko upravljanje i kontrola

- Integralni proces u okviru aktivnosti organizacija, koji sprovode njihovi zaposleni i rukovodstvo
- Implementira se putem sistema finansijskog upravljanja i kontrole uključujući politike i procedure koje je uspostavilo rukovodstvo organizacija

Odgovornost rukovodstva

Rukovodioci organizacija (direktori):

- Treba da slede principe dobrog finansijskog upravljanja, zakonitosti i transparentnosti
- Odgovorni su za svoje odluke / radnje i postignute rezultate

Ministarstvo finansija

4

FMC komponente / COSO MODEL

- 1. Kontrolno okruženje**
- 2. Upravljanje rizikom**
- 3. Kontrolne aktivnosti**
- 4. Informacije i komunikacija**
- 5. Praćenje**

Ministarstvo finansija

5

Uloga Trezora u finansijskom upravljanju i kontroli

- **upravljanje gotovinom**
- **finansijsko planiranje i projektovanje trokova gotovine**
- **kratkoročne budžetske projekcije i analize**
- **upravljanje bankovnim računima države**
- **metodologija i smernice za računovodstvo i izveštavanje**
- **praćenje tekućeg izvršenja budžeta**
- **izveštaji o izvršenju budžeta**
- **prikupljanje podataka o državnoj finansijskoj statistici (GFS) u skladu sa statističkim standardima EU**

Ministarstvo finansija

6

Konsolidovani račun trezora i banke

Ministar finansija i guverner BNB definišu:

- pravila i uslove za bankarske usluge
- dostavljanje redovnih informacija od strane banaka za promet i salda na računima
- procedure plaćanja u cilju centralizacije resursa
- centralizaciju budžetskih prihoda putem režima “prelaznih računa”
- koncentraciju svih plaćanja preko računa budžetskih korisnika prvog nivoa

Bugarska narodna banka opslužuje sve račune i plaćanja budžetskih korisnika prvog nivoa osim opština

Ministarstvo finansija

7

Konsolidovani račun trezora i SEBRA

Sistem elektronskih budžetskih plaćanja (SEBRA) - automatska kontrola i upravljanje plaćanjima u KRT:

- ukupna kontrola rashoda putem definisanja limita za uplate na račune u sistemu
- praćenje, upravljanje i kontrola limita
- praćenje dnevnih rashoda budžetskih korisnika 1. nivoa
- pristup MF bazi podataka SEBRA na nivou pojedinačnih naloga za plaćanja iz budžeta
- decentralizovano upravljanje i kontrola plaćanja - budžetski korisnici 1. nivoa dodeljuju limite i odobravaju plaćanja svojih budžetskih korisnika

Ministarstvo finansija

8

Pitanja i obuhvat izveštavanja

Ministarstvo finansija dobija:

- mesečne, kvartalne i godišnje izveštaje o gotovini
- kvartalne bilanse i godišnje balanse stanja
- podatke preko internet sistema i obrađuje ih u data warehouse

Ministarstvo finansija sastavlja:

- GFS podatke - nacionalna metodologija
- GFS podatke o državnom deficitu i dugu prema ESA 95

Obuhvat institucionalnih jedinica:

- Po pravilu je jednak sektoru države definisanom u ESA95

Obuhvat SEBRA:

- Svi budžetski korisnici 1. nivoa osim opština

Ministarstvo finansija

9

Pristup IFMC u Trezoru

Kontrolno okruženje

- Organski Zakon o budžetu → Zakon o javnim finansijama od 2014.
- Pravilnik o organizaciji MF - nadležnosti Trezora
- Etički kodeks MF
- Interna pravila MF za izbor, raspored, nagrađivanje i ocenu ličnog učinka
- Opisi radnih mesta - u skladu su sa funkcijama Trezora i koordinirani od strane Uprave za ljudske resurse
- Lični planovi obuke - u okviru Programa obuke MF
- Obuka rukovodstva - FMC zakonodavstvo, metodologija i primena

Ministarstvo finansija

10

Pristup IFMC u Trezoru

Procena rizika

- Strategija za upravljanje rizikom MF – definisanje zajedničkog jezika
- Državni program → Programski budžet MF →
→ Godišnji plan Trezora → Ciljevi Trezora
- Registar rizika Trezora - identifikacija i analiza rizika
  - interni i eksterni faktori / uticaj i verovatnoća
  - komunikacija odozdo na gore
- Odbor za rizik MF - koordinacija svih pitanja vezanih za procenu rizika
  - portfolio pogled na rizike – procena spremnosti za prihvatanje rizika
  - reagovanje na rizike
  - komunikacija odozgo na dole
  - odgovoran ministru finansija

Ministarstvo finansija

11

Pristup IFMC u Trezoru

Kontrolne aktivnosti

- Interne finansijske kontrole - finansijske transakcije se ispravno odobravaju, obrađuju i evidentiraju
- Nefinansijske kontrole - koriste se za postizanje ciljeva
  - interne računovodstvene kontrole (smernice i procedure u vezi sa vođenje knjiga i evidencija)
  - administrativne računovodstvene kontrole (staranje da se transakcije obrađuju u skladu sa relevantnim ovlašćenjima)
- Opseg aktivnosti interne kontrole
- Odgovornost rukovodstva - rentabilnost i usklađenost sa operativnim potrebama kontrolnih aktivnosti

Ministarstvo finansija

12

Pristup IFMC u Trezoru

Informacije i komunikacija

- Obezbeden pristup IT sistemima putem posebnog korisničkog profila kojim se omogućava zaposlenima da obavljaju svoje dužnosti
- Pristup INTRANET sistemu u MF koji sadrži sve administrativne akte, pravila, procedure, instrukcije
- Statistički podaci, metodološke smernice i druge relevantne informacije su javno dostupne prema predviđenom rasporedu
- Konstantna komunikacija sa budžetskim korisnicima 1. nivoa
- Kvartalni i ad hoc sastanci sa Odborom za rizik

Ministarstvo finansija

13

Pristup IFMC u Trezoru

Praćenje

- Postizanje ciljeva - šestomesečni izveštaj o napretku Programskog budžeta
- Preporuke interne i eksterne revizije - akcioni plan implementacije
- Aktivnosti kontinualnog praćenja
- Razgovori rukovodilaca jedinica i direktora o stanju otkrivenih rizika
- Redovni sastanci i izveštaji unutar Odbora za rizik - kvartalni i ad hoc

Ministarstvo finansija

14

Pouke

Doslednost u procesu targetiranja

Definisanje zajedničkog jezika za identifikaciju i procenu rizika

Formalne procedure pravilno dokumentovane

Stvaranje organizacione kulture

Kontrola preuzetih obaveza i dugova

Ministarstvo finansija

15

Naredni koraci u oblasti PIFC

Nova Strategija razvoja finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije

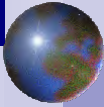
- **Jačanje odgovornosti rukovodstva**
- **Unapređenje procesa upravljanja rizikom**
- **Jačanje ex-ante kontrole**
- **Unapređenje kvaliteta interne revizije u javnom sektoru**
- **Jačanje pozicije CJH**
- **Izrada dodatne metodologije za FMC i internu reviziju**
- **Dodatni moduli praktične obuke**

Ministarstvo finansija

16

Republika Bugarska
Ministarstvo finansija

PITANJA

April, 2013